

dierencoalitie

Samenwerkende
Dierenwelzijnsorganisaties
Nederland

Aan de leden van de vaste commissie voor Economische Zaken
Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
Den Haag

Betreft: Algemeen Overleg Voedsel op 9 december a.s. en Algemeen Overleg NVWA
op 10 december a.s.

Amsterdam, 4 december 2014

Geachte leden van de vaste commissie voor Economische Zaken,

Week 50 is een belangrijke week voor dierenwelzijn, met een AO Voedsel op 9 december, een AO NVWA op 10 december, en een AO Dierziekten en Antibioticagebruik op 11 december.

Graag delen we hierbij onze vragen op de eerste twee onderwerpen met u. Wij hopen dat u hier kennis van neemt en zult inbrengen tijdens de Algemene Overleggen Voedsel en NVWA.

Hoogachtend,
namens de Dierencoalitie¹,

Yvette Osinga
Beleidsmedewerker/coördinator

Javastraat 56
2585 AR Den Haag
T: +31 (0) 628855902
E: y.osinga@dierencoalitie.nl
W: www.dierencoalitie.nl

¹Samenwerkende Dierenwelzijnsorganisaties Nederland: Compassion in World Farming Nederland • World Animal Protection • Bont voor dieren • Stichting AAP • IFAW • Stichting Vier Voeters • Nederlandse Vegetariërsbond • Stichting Varkens in Nood • CAS International (Comité Anti Stierenvechten) • Stichting Dier en Recht • De Faunabescherming • Sophia-Vereeniging • Stichting Belangengroep "Rechten voor al wat leeft" • Stichting Comité Dieren noodhulp • Stichting Vissenbescherming • Stichting World Animal Net • Wilde Dieren de Tent Uit • Zeehonden crèche Pieterburen

AO Voedsel – 9 december 2014

Agendapunt 1: Reactie van Nederland op een Europese Consultatie over verduurzaming voedselsystemen

De Dierencoalitie is verheugd over de wens van Nederland om dierenwelzijn integraal mee te nemen in de Europese definitie van verduurzaming van voedselsystemen. Dierenwelzijn is daar inderdaad een integraal onderdeel van en wordt ook steeds belangrijker als ingezet wordt op verhoging van de wereldwijde voedselproductie.

Agendapunt 5: Nederlandse bijdrage aan de uitdaging om op een duurzame wijze de voedselproductie in de wereld te verhogen

De staatssecretaris stelt vast dat de vraag naar dierlijke eiwitten wereldwijd toeneemt. Bovendien geeft ze aan dat het beslag dat de voedselproductie op natuurlijke hulpbronnen legt, te groot is en minstens 2x minder moet worden (p.3).

Terecht concludeert de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid dat zowel ecologie als volksgezondheid gebaat zijn bij een substantiële verschuiving van dierlijke naar plantaardige producten.¹ De Dierencoalitie wil daar aan toevoegen dat dit ook voor dierenwelzijn grote voordelen biedt. Het reduceert het aantal dieren dat lijdt in de vee-industrie en schept ruimte voor zowel diervriendelijker productiewijzen als habitat voor in het wild levende dieren: zoals bekend is de vee-industrie een van de belangrijkste oorzaken van biodiversiteitsverlies.²

Volgens het VN Milieuprogramma, UNEP, wordt wereldwijd 33-40% van de graanoogst gebruikt als diervoeder. Voor elke 100 calorieën die we voeren aan dieren in de vorm van gewassen, we slechts 30 calorieën terugkrijgen in de vorm van vlees en melk.³ Dat komt erop neer dat we voedsel voor 100 mensen aan landbouwdieren geven en daarvoor voedsel voor slechts 30 mensen terugkrijgen. Ook de VN Voedsel- en Landbouworganisatie FAO stelt dat dieren gevoerd met granen en ander voor menselijke consumptie geschikt voedsel meer proteïnen kosten dan dat ze opleveren. Een conclusie die ook het Plan Bureau voor de Leefomgeving trekt.⁴ De intensieve veehouderij die gebaseerd is op deze

¹ http://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/WRR_rapport_93_Naar_een_voedselbeleid_web.pdf

² Planbureau voor de Leefomgeving (2010) *Rethinking Global Biodiversity Strategies*, <http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/500197001.pdf>

³ Nellemann, C., MacDevette, M., Manders, et al. (2009) The environmental food crisis – The environment's role in averting future food crises. A UNEP rapid response assessment. United Nations Environment Programme, GRID-Arendal, www.unep.org/pdf/foodcrisis_lores.pdf

⁴ PBL (2011), *The Protein Puzzle, The consumption and production of meat, dairy and fish in the European Union*.

veevoerproductie levert daarmee feitelijk een *negatieve* bijdrage aan de wereldvoedselvoorziening.⁵ Dit in tegenstelling tot extensief gehouden herkauwers die op terreinen kunnen grazen waar andere vormen van landbouw niet mogelijk zijn en dieren die uitsluitend gevoed worden met restproducten van de humane voedselvoorziening.⁵ Bij een groeiende wereldpopulatie is dit een onhoudbare situatie.

Overigens is het goed hierbij in het oog te houden dat op dit moment al genoeg voedsel wordt geproduceerd om tien miljard mensen te voeden, de verwachte wereldbevolkingsgrootte in 2050. Het grootste probleem voor voedselzekerheid is derhalve niet productievolume, maar voedselverdeling en voedselverlies. Dat laatste voor een belangrijk deel, zoals hierboven uiteengezet, omdat een groot gedeelte wordt bestemd voor dieren in plaats van mensen.⁶

Tot dusverre, lijkt er echter vooral aandacht voor het terugdringen van verspilling ná de productiefase. Onderzoek van het Landbouw Economisch Instituut in opdracht van de Europese Commissie wijst echter uit dat dit weinig helpt om bijvoorbeeld honger terug tegen te gaan. En om met name het ruimtebeslag door de landbouw terug te dringen, zijn andere ingrepen veel effectiever, zo concluderen de onderzoekers. Een gezonder voedingspatroon; dus minder zuivel, minder vlees en meer plantaardig, levert veel meer op. En met geringer negatief effect op het BNP, vergeleken bij afvalreductie.⁷

Vragen:

- *Klopt het dat de Nederlandse bijdrage aan het verhogen van de landbouwproductie o.a. bestaat uit het wereldwijd faciliteren van een omschakeling van de meer duurzame extensieve veehouderijen naar intensieve veehouderijen?*
- *Erkent de staatssecretaris de door UNEP en FAO geschetste inefficiëntie van de intensieve veehouderij, en de negatieve bijdrage van de diervoeders in deze sector aan de wereldvoedselvoorziening?*
- *Zo ja, welke maatregelen stelt zij voor om deze problemen op te lossen?*
- *Welke gevolgen voor het dierenwelzijn voorziet de staatssecretaris met het verhogen van de landbouwproductiviteit?*

⁵ World Livestock 2011: livestock in food security. UN Food and Agriculture Organization

⁶ Lundqvist et al, Stockholm Environment Institute (2008) Saving Water: From Field to Fork. Curbing Losses and Wastage in the Food Chain.

⁷ 7 Rutten, M., P. Nowicki, M.-J. Bogaardt and L. Aramyan (2013) Reducing food waste by households and in retail in the EU; A prioritisation using economic, land use and food security impacts. LEI report 2013-035 commissioned by BIO Intelligence Service for the European Commission as part of the project 'Modelling Milestones for achieving Resource Efficiency'.

- *Op p. 1 spreekt de staatssecretaris van een balans tussen ‘betaalbaarheid voor mensen en een goed leven voor dieren’. In hoeverre doet deze afweging, volgens de staatssecretaris, recht aan de intrinsieke waarde van dieren?*
- *Welke maatregelen stelt de staatssecretaris voor om de onhoudbare mondiale trend van toenemende dierlijke consumptie te keren of beperken?*
- *Welke concrete resultaten heeft het topsectorenbeleid tot dusverre gehad om de transitie naar een meer plantaardige voedingspatroon te bewerkstelligen? Vindt de staatssecretaris deze resultaten voldoende en kosteneffectief en zo nee, wat gaat zij daaraan doen?*

Agendapunt 8: Monitor Duurzaam Voedsel 2013

Op pagina 37 staat: “In de supermarkten steeg het marktaandeel [Vlees, vleeswaren en vleesvervangers] van 9,4 naar 10,3 procent. In de buitenhuishoudelijke markt krijgen duurzaam vlees, vleeswaren en vleesvervangers geen voet aan de grond: het marktaandeel daalde nog verder van 1,6 naar 0,9 procent. Dit lag vooral aan vlees en vleeswaren; vleesvervangers spelen in de buitenhuishoudelijke markt geen rol.” Volgens de eerste tabel op pagina 29 is de buitenhuishoudelijke markt verantwoordelijk voor 24,3% van de totale bestedingen aan vlees, vleeswaren en vleesvervangers.

De markt voor duurzaam gevangen en gekweekte vis groeide in 2013 daarentegen met 21,1 procent. Duurzame vis is ecologisch gezien beter dan niet-duurzame vis. Zoals ook de onderzoekers vaststellen, stellen de keurmerken MSC en ASC echter geen dierenwelzijnseisen. Vangstmethoden veroorzaken echter zeer grote dierenwelzijnsproblemen, zowel bij traditionele methoden als bij nieuwe technieken zoals het zogeheten ‘pulse trawling’.

Vragen:

- *Welke actie gaat de staatssecretaris ondernemen om het aandeel meer diervriendelijk geproduceerd vlees te vergroten zowel in supermarkten als in de buitenhuishoudelijke Nederlandse markt? Wat is haar ambitieniveau?*
- *Ziet de staatssecretaris mogelijkheden voor een keurmerk voor in het wild gevangen zeevis waarbij gebruik is gemaakt van diervriendelijke vangst- en dodingsmethodes?*
- *Welke andere maatregelen wil zij treffen om diervriendelijker vangstmethoden te implementeren en dieronvriendelijke uit te faseren?*

Algemeen overleg NVWA – 10 december 2014

Handhaving labelplicht

Per 8 november jl. is de labelplicht voor dierlijke producten in kleding van kracht gegaan. Uit een steekproef door Bont voor Dieren is gebleken dat maar zeer weinig kledingproducenten zich aan deze nieuwe regelgeving houden. O.a. de kledingmerken Montana en Pledge hebben in hun jassen met een bontkraag van wasbeerhond, geen enkele aanduiding staan dat het echt bont betreft. Een handhavingsverzoek van Bont voor Dieren bij de NVWA leidde niet tot stappen.

Vragen:

- *Erkent de staatssecretaris dat de labelplicht onvoldoende nageleefd wordt?*
- *Welke maatregelen stelt de staatssecretaris voor om de naleving te waarborgen?*

Handhaving rabiësmaatregelen

Vanaf 29 december mogen honden, katten en fretten pas ingevoerd worden als zij 15 weken oud zijn en voorzien zijn van een rabiësvaccinatie. Het verplicht vaccineren van jonge dieren verkleint de kans op import van dieren met rabiës en het overdragen ervan. Daarnaast worden de regels voor het verspreiden van dierenpaspoorten strenger. Deze maatregelen beperken niet alleen de verspreiding van rabiës, maar ook de intracommunautaire handel in puppy's. Dit is iets wat de Dierencoalitie toejuicht, want jaarlijks worden vele duizenden honden onder erbarmelijke omstandigheden gefokt en getransporteerd naar Nederland om hier voor een zacht prijsje verkocht te worden. Volgens de NVWA blijft het aantal manuren voor handhaving op dit onderwerp komend jaar echter gelijk.

Handhaving Positieflijst

Ook de handhaving van de positieflijst zal in 2015 binnen de bestaande handhavingscapaciteit van de NVWA, Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de politie uitgevoerd gaan worden.

Vragen:

- *Kan de staatssecretaris garanderen dat de positieflijst en de rabiësmaatregelen met de huidige NVWA capaciteit goed gehandhaafd kunnen en zullen worden?*
- *Zo niet, welke maatregelen stelt de staatssecretaris voor om naleving te garanderen?*

Naleving dierenwelzijnswetgeving in de vee-industrie

De organisaties Dier & Recht en Varkens in Nood berekenden op basis van wetenschappelijke publicaties dat het aantal overtredingen dat het welzijn van dieren in de vee-industrie schaadt dit jaar nog verder gestegen is, tot maar liefst 2,7 miljard overtredingen per jaar.⁸ Zo hebben 171 miljoen vleeskuikens brandwonden aan de poten omdat ze permanent in hun eigen poep moeten staan en hebben meer dan 5 miljoen vleesvarkens longvlies- en oogontstekingen door de slechte luchtkwaliteit. Bij wet zijn deze praktijken verboden, maar er wordt niet of onvoldoende tegen opgetreden.

Vraag:

- *Welke maatregelen stelt de staatssecretaris voor om naleving te garanderen?*